

Түркістан облысы, Арыс қаласы

Ж.Тәшенов атындағы жалпы орта мектебі

ӨЗ ТІЛІНДІ ҚҰРМЕТТЕ

Тіл мерекесіне арналған дөңгелек үстел

Өткізген:

Қазақ тілі мен әдебиеті пәнінің мұғалімі: Г.Уткельбаева

2022-2023 оқу жылы

Сабақтың тақырыбы: "Өзге тілдің бәрін біл, өз тіліңді құрметте"

Мақсаты: Мемлекеттік тілдің қолдану аясын кеңейту, мемлекеттік тілдің мәртебесі мен маңызын кеңінен насихаттау. Оқушылардың патриоттық сезімін оятып, тілін, Отанын, елін, жерін сүйге, салт-дәстүрін, тарихын құрметтеуге тәрбиелеу

Сабақтың барысы:

«Айкөркем» би тобының орындауында «Қазақ» биімен ашылады.

Мүғалім сөзі:

ҚАЗАҚ ТІЛІ ЖАЙЛЫ

Жыланның көзіндегі мейірімді,
Қыранның көзіндегі мұңды.
Бұлбұлдың үніндегі сағынышты,
Құстың қанатындағы таңбаны оқып,
Шыбынның ызыңын ұғу,
Жұмбақ әлемнен сыр шерту, бұл тек қана осы ұлы даланың киелі Маруанақыра билеріне ғана бұйырған болса, осы тылсым сырларды жеткізген де қазақтың тілі.
Қазақты Қазақ еткен мейірімді тілі,
Мейманды досы,
Мархабатты төрі.
Мамыражай көңілі, - деп қазақ тілін дәріптеген еді Қазыбек би бұдан 3 ғасыр бұрын. Сондай ғажайып теңеуге не болған ана тіліміздің бүгінгі күйі қалай? Қымбат қазынамызды сақтай алдық па? Келешек ұрпаққа бабалар аманатын сол күйінде жеткізе аламыз ба?

Осы сұрақтарға жауап іздей отырып, ана тілімізді дәріптеу, өркендеуіне үлес қосу мақсатында жоспарланған «Өзге тілдің бәрін біл, өз тіліңді құрметте» атты бүгінгі шарамызды бастауға рұқсат етсеңіздер.

Тәуелсіз, егемен елдің басты белгілерінің бірі – тіл. Әр халықтың аса бай рухани қазынасы – туған ана тілі. Туған тіл домбыраның күмбір қаққан сазындай. Асқан әуезділігі – шырқап салар әніндей. Оған қазақ халқының ұрпағы ғана емес, Қазақстанды мекендеп жатқан барлық халық үлес қосуы тиіс. Ол үшін ана тіліміздің қадір-қасиетін өзіміз білуіміз, дәріптеуіміз, насихаттауымыз керек.

Бүгінгі алқалы жиынға қатысып отырған қонақтарымызбен таныстырып өтсек:

- 1..... 2.....
- 3.....
- 4.....
- 5.....

Жүргізуші:

Танытқан қазағымның қазақтығын,
Танытқан қазағымның азаттығын,
Танытқан қазағымның ғажаптығын,
Айналдым құдіретіңнен Қазақ тілім.

1. Ана тілі жайлы жыр жолдарын, 9-сынып оқушыларының лебізін тыңданыздар.

Ал енді тіліміздің мәселесіне көшсек.

1-сұрақ

Мемлекеттік тілдің қазіргі таңдағы жағдайы қандай?

Қонақтардың жауабы тыңдалады.

Бейнеролик «Мәңгірт»

2-сұрақ

Бейнеролик туралы ойыңыз? Үлкен қалаларда жастар, жасөспірімдер арасында ана тіліміздің қадір-қасиеті қандай күйде?

3-сұрақтың алдында көрсетіледі. Слайд. Мемлекеттік тіл Заңнамада

1. Қазақстан Конституциясы 7-бап, 1-тармақ

Қазақстан Республикасындағы мемлекеттік тіл - қазақ тілі.

2. Қазақстан Конституциясы 93-бап

Конституцияның 7-бабын жүзеге асыру мақсатында Үкімет, жергілікті өкілді және атқарушы органдар, арнаулы заңға сәйкес, Қазақстан Республикасының барлық азаматтары мемлекеттік тілді еркін әрі тегін меңгеруі үшін қажетті ұйымдастырушылық, материалдық және техникалық жағдайдың бәрін жасауға міндетті.

3. Қазақстан Конституциясы 41-бап, 2-тармақ

Қазақстан Республикасының Президенті болып тумысынан Республика азаматы болып табылатын, қырық жасқа толған, мемлекеттік тілді еркін меңгерген, Қазақстанда соңғы он бес жыл бойы тұратын және жоғары білімі бар Республика азаматы сайлана алады.

4. Қазақстан Конституциясы 58-бап, 1-тармақ

Палаталарды мемлекеттік тілді еркін меңгерген өз депутаттарының арасынан Палаталар депутаттары жалпы санының көпшілік даусымен жасырын дауыс беру арқылы Сенат пен Мәжіліс сайлаған төрағалар басқарады. Сенат Төрағасының қызметіне кандидатураны Қазақстан Республикасының Президенті ұсынады.

**5. ҚР Тұтынушылар-дың құқықтарын қорғау туралы заң
24-бап**

Сатушы (дайындаушы, орындаушы): тауар туралы қазақ және орыс тілдерінде ақпарат беруге міндетті;

**6. ҚР Сауда қызметін реттеу туралы заңы
24-бап 2-тармақ**

Тауарлардың сапасы туралы мәліметтер мынадай ақпаратпен расталады:

- 1) дайындаушының тауар белгісі;
- 2) тауардың шыққан елі;
- 3) тауардың құрамы туралы;
- 4) азық-түлік тауарлары үшін – тамақ құндылығы;
- 5) дайындалған күні;
- 6) сақтау және жарамдылық мерзімі туралы;
- 7) стандарттау жөніндегі құжаттың көрсетілуі;
- 8) стандарттау жөніндегі құжаттарға сәйкес өзге де мәліметтер.

Тауар сапасына қойылатын жоғарыда аталған талаптар туралы ақпарат **қазақ және орыс тілдерінде** затбелгілерде, жапсырмаларда, қосымша парақтарда, материалдық жеткізгіштерде камтылуға тиіс.

3-сұрақ

- **Сіз қызмет етіп жүрген мекемеде ресми іс-қағаздар қалай жазылады? Қазақ тіліндегі құжаттар мен орыс тіліндегі құжаттардың пайыздың ара қатынасы қандай?**

9-сынып оқушысы Салқынбек Перизаттың орындауында «Ананың тілі» әнін қабыл алыңыздар.

4. Соңғы сұрақ:

Сіздің қаспи, халық банк қосымшаңыз қай тілде тұр?

Осы орайда, ана тіліміздің мәртебесін көтеруде қарапайым халық не істеу керек деген сұрақ туындайды? Қаспи, Халық банк сынды ел көп қолданатын банк қосымшаларын көпшілік орыс тілінде пайдаланады. Дүкенде зат сатып алса да, аударым жасағанда көпшілік да орыс тіліндегі нұсқасын таңдайды. Осы қызметтерді қазақ тілінде орындауға көпшілікті шақыру керек. Ана тілімізді құрметтеу, мәртебесін көтеру осындай күнделікті тіршіліктен бастау алады.

«Анамыздың ақ сүтімен бойымызға дарыған тілімізді ұмыту – бүкіл ата-бабамызды, тарихымызды ұмыту», – деген екен Бауыржан Момышұлы. Бүгінгі айтылған сөздер, көтерілген мәселе бойынша бір ауыз сөзбен түйіндесек...

Жүргізушіден бір ұсыныс:

Балаларыңызға, немерелеріңізге **Аqu! Battle** ойынын ойнатыңыз. Білімді қазақ жастарының дайындаған қосымшасын жүктеп алу арқылы әртүрлі саланың қызықты сұрақтарына жауап беріңіз. Достарыңызбен және басқа да ойыншыларымен викториналық баттлға қатысып, жеңіске ұмтылыңыз! 24 бағыттан тұратын бұл қосымшадан әр бала өзі қызыққан пәнін, бағытын таңдап ойнап жеңіске жете алады. Ең ұтымдысы ұлттық құндылығымыз – ана тіліміздегі ойын!

Ән. Қазақ тілі

Қымбат уақытын бөліп келген қонақтарға алғысымызды айта отырып, бүгінгі кешіміз мәресіне жеткенін айтқым келеді. Ана тіліміздің мерейі асқақтай берсін! Қош, сау болыңыздар!

Онкүндүк барысында өткүзүлгөн иш-жаралардан көрүнүштөр

